

Den lille sårskole for dyreejere

Til dig, som har hest, hund eller kat

Indholdet i brochuren er blevet gennemgået af dyrlæge Anna Pilåker.

Sårskader hos heste

Heste er store, følsomme dyr, som kan komme ud for mange forskellige skader. For dig, som ejer eller opdrætter heste, indebærer det, at du før eller senere bliver nødt til at behandle sårskader. Denne brochure er lavet for at give dig gode råd til, hvordan du bedst muligt tager dig af forskellige sår. Kontakt dyrlægen hvis du kommer i tvivl.

Generelt om sårbehandling

Al behandling af sår skal så vidt muligt sigte mod at fremme den naturlige sårheling og undgå at forstyrre den. En vigtig del af effektiv sårheling består i at optimere sår miljøet ved at tage kontrol over både mikroorganismer og fugtbalance. Lunkent postevand er altid førstevalget ved rensning af et akut sår.

Forebyg infektion i såret

Mikroorganismer findes overalt i vores omgivelser. Når huden bliver beskadiget, får de adgang til det underliggende væv. Mikroorganismer i sig selv er normalt ikke skadelige, og kan faktisk stimulere sårheling. Men hvis skadelige bakterier og svampe får lov til at gro ukontrolleret, kan de afgive giftige stoffer og forårsage en sårinfektion. Ved at kontrollere mængden af mikroorganismer kan en sårinfektion forhindres. Hermed øges betingelserne for sårheling, og behovet for antibiotika reduceres.

Brug altid engangshandsker når du rens et sår, og læg brugte bandager og forbindinger i en plastikpose, inden du smider det i skraldespanden. Tag hestens temperatur hver dag, og kontroller såret og det omkringliggende område for at holde øje med en eventuel sårinfektion. Kontakt din dyrlæge, hvis hesten får feber - dvs. en temperatur over 38,5°C.

Øget antal mikroorganismer

Rent

Kontamineret

Koloniseret

Lokal infektion

Spredning af infektion

Systemisk infektion

Forsinket sårheling

Sådan renser du såret

Start med at vaske hænderne med vand og sæbe. Skyl derefter såret rent under lunkent rindende vand (ca. 32 grader) og vask med en mild flydende sæbe, skyl grundigt. Ved dybere sårskader anbefaler vi at anvende en saltvandsopløsning.

Lav din egen saltvandsopløsning

Saltvandsopløsning (0,9 %) kan købes på apoteket, og bør være tilgængeligt i dit staldapotek til akutte skader. Du kan dog også selv lave din egen saltvandsopløsning. Du skal bruge en ren gryde med låg og en ren plastflaske. Opskriften til en 0,9% saltvandsopløsning er 9 g fint salt til 1 l vand. Kog vand og salt op under låg. Fjern gryden fra varmen og lad den afkøle. Hæld opløsningen på plastflasken. En hjemmelavet saltvandsopløsning skal anvendes inden for 24 timer.

Tænk på din egen sikkerhed

En hest, som har smerter, kan reagere uforudsigeligt. Tænk derfor på din egen sikkerhed når du rens sår og lægger forbindelse. Få en anden person til at hjælpe med at holde hesten. Brug gerne en næsebremse, som indirekte påvirker hestens nervesystem og gør den mindre tilbøjelig til at reagere på smertesignaler. Hvis dyrlægen skal sy såret, kan han eller hun være nødt til at give hesten både lokalbedøvelse og beroligende midler.

Anvend ikke kemikalier i sår

Jodopløsning (Jodopax) kan have sin plads som desinfektionsmiddel i stalden, men må ikke anvendes i sår. Jod er stærkt lokalirriterende for huden og kan skade hesten og forværre sårhelingen. Snavsede sår kan renses med klorhexidinsæbe (skyl grundigt efter med lunkent vand). I øvrigt bør du undgå gamle husråd og alternativ medicin, som kan skade dyret. Spørg dyrlægen, hvis du er i tvivl.

Almindelige sårskader hos heste

Balletråd

Et balletråd opstår, når hesten kommer til at træde sig selv på forhovens nederste del. Oftest opstår der en hudflap med åbning opad, hvor snavs kan samle sig. Balletråddet skal behandles så hurtigt som muligt, så hudflappen kan få fat igen. Skyl med rent vand eller saltvandsopløsning. Tryk hudflappen sammen, læg en bakteriebindende kompres på, og fastgør med en galopbandage omkring ballerne og kronranden. Træder hesten sig selv længere oppe på benet, kan det være nødvendigt at få dyrlægen til at sy det.

Snitsår

Snitsår, der går gennem huden og er længere end et par centimeter, skal altid ses af en dyrlæge. Det er den bedste måde at få en hurtig og holdbar heling af såret. Det er vigtigt at tilkalde en dyrlæge, hvis såret er i nærheden af sener eller led. Rens såret med saltvandsopløsning. Brug gerne en engangssprøjte og injicér saltvandsopløsningen i såret for at finde ud af, om der er en sårlomme (huden løftes). Sårlokker med åbning nedad er mere alvorlige, da der kan samles snavs. Hvis der er en sårlomme, indsætter dyrlægen måske et dræn, der fører sårvæsken væk de første dage. Drænet bør fjernes efter 3–4 dage. Hvis såret er syet, fjernes stingene efter ca. 10 dage.

Hudafskrabninger

Hvis hesten styrter, kan det give store hudafskrabninger. Skyl med vand for at fjerne grus og snavs. Kontroller at der ikke sidder grus i såret. Rens med klorhexidinsæbe og skyl derefter med saltvandsopløsning. Hudafskrabninger kan svie kraftigt. Påfør gerne en bakteriebindende gelkompress, der tilfører fugt til såret og reducerer risikoen for infektion.

Stiksår

Stiksår kan se uskyldige ud, men du bør oftest tilkalde en dyrlæge for at kontrollere, at dybere strukturer ikke er beskadiget. Der kan også være kommet bakterier eller fremmedlegemer i såret, som kan forårsage en alvorlig sårinfektion. Ved stiksår er det vigtigt at sikre, at hesten er stivkrampevaccineret. Stivkrampe er en livstruende sygdom forårsaget af bakterien *Clostridium tetani*. Bakteriesporerne findes i jord og gødning, hvor de kan overleve i lang tid. Dyrlægen kan eventuelt vaccinere en ekstra gang mod stivkrampe, for at være på den sikre side.

Hovbyld

Hvis hesten pludselig bliver halt fra den ene dag til den anden, bør man først udelukke, at det ikke skyldes en hovbyld. Kontakt en beslagsmed, der kan afgøre, om dette er tilfældet, og fjerne et stykke horn, så pudset kan komme ud. Det er vigtigt at holde rent, vaske med klorhexidinsæbe og skylle, før der lægges en hovbandage.

Sparkeskader

Man skal være opmærksom på sparkeskader, fordi de betyder, at vævet udsættes for et kraftigt traume. Det er ikke usædvanligt, at huden slipper og der dannes sårlommer. Det kan også føre til revner i knoglerne eller at et knoglestykke løsnes. Skaden skal derfor undersøges af en dyrlæge. Mens du venter på dyrlægen, kan du lægge en bakteriebindende gelkompres på, der både holder såret fugtigt og reducerer antallet af bakterier.

Muk

Muk opstår ved en kronisk beskadigelse af overhuden fra og med piben og nedefter. Hudens normale forsvarsbarriere er blevet gennembrudt ved små sår, sprækker, kemisk påvirkning eller lign. Herved får naturligt forekommende mikroorganismer (svamp og bakterier) mulighed for at etablere sig i vævet. Barber pelsen på og rundt om området væk og vask med varmt vand (omkring 40°C). Prøv forsigtigt at fjerne skorperne, da det er under disse, at bakterierne samles. Man kan også prøve at blødgøre skorperne med Salicylsyrevaseline. Brug altid handsker. Vask derefter med klorhexidinsæbe, og lad det virke i 10 minutter. Skyl efter med rent vand og tør grundigt. Smør med inotyolsalve som er blødgørende og beskytter mod sol. Gentag dagligt. Kontakt dyrlægen hvis det ikke bliver bedre.

Sværthelende sår

Hvis et sår ikke vil hele, kan det skyldes flere ting. Det kan være hævet væv, en blomkålslignende udvækst fra såret. Hævet væv skal holdes i niveau med den omgivende hud, for at såret kan hele. Det kan skyldes for meget bevægelse, som gør, at såret åbner op. Det kan også skyldes sarkoider i såret, eller det kan være en bakteriel sårinfektion. Kontakt dyrlægen for at få hjælp. Mens du venter på dyrlægen, kan du altid lægge en bakteriebindende bandage for at reducere antallet af bakterier i såret.

Godt at have i staldapoteket

- ✓ Engangshandsker
- ✓ Saltvandsopløsning
- ✓ Klorhexidinsæbe
- ✓ Sårspøjte
- ✓ Bakteriebindende kompres/bandage
- ✓ Bomuldsvat
- ✓ Gazebind (ikke-elastisk)
- ✓ Elastisk selvhæftende forbindelse
- ✓ Næsebremse
- ✓ Saks og pincet
- ✓ Termometer
- ✓ Pandelampe
- ✓ Blødgørende salve

Behandling af sårskader hos heste

Galopforbinding ved balletråd

1. Skyl med rent vand eller saltvandsopløsning.
2. Tryk lommen sammen og læg en steril kompres på.
3. Rul ikke-elastisk gazebind rundt om ballen og kronranden. Vend gazen rundt for hver omgang så det bliver et solidt tryk over skaden.
4. Forbind med selvhæftende elastisk forbinding.

Du har brug for:

- ✓ Engangshandsker
- ✓ Saltvandsopløsning
- ✓ Klorhexidinsæbe
- ✓ Sårspøjte
- ✓ Bakteriebindende kompresser (Sorbact®)
- ✓ Ikke-elastisk gazebind
- ✓ Selvhæftende elastisk forbinding

Forbinding på ben

1. Læg en steril kompres eller bandage, der håndterer både bakterier og eventuel sårvæske, på såret.
2. Forbind med polstervat.
3. Supplér evt. med et ekstra lag polstervat på benet, og forbind med ikke-elastisk gazebind med henblik på at opnå et jævnt tryk.
4. Slut af med selvhæftende elastisk forbinding. OBS: Forbind ikke for stramt.

Du har brug for:

- ✓ Engangshandsker
- ✓ Saltvandsopløsning
- ✓ Klorhexidinsæbe
- ✓ Sårspøjte
- ✓ Bakteriebindende bandage (Sorbact®)
- ✓ Polstervat
- ✓ Ikke-elastisk gazebind
- ✓ Selvhæftende elastisk forbinding

Pleje af sår hos hund og kat

Sår på poter

Sår på poter er almindeligt hos hunde, så gør det til en vane at kontrollere poterne, når hunden har været ude. Hvis hunden har løbet på marker eller vejsider, kan den få småsten ind mellem tæerne. Disse småsten kan trænge gennem "svømmehuden" mellem tæerne og forårsage bylder. Dette skal behandles af en dyrlæge.

Kloskader

Mange hundeejere er utrygge ved at klippe kløerne på deres hund, hvilket kan resultere i, at kløerne bliver lange og let sætter sig fast. Hvis klokaplsen går i stykker, kan kloen normalt ikke reddes, og dyrlægen skal fjerne hele eller en del af kloen. Det tager lang tid for en ny klo at vokse frem.

Forebyg ømme poter

- ✓ Hold kløerne kortklippede.
- ✓ Klip hårene mellem trædepuderne.
- ✓ Smør tørre og sprukne trædepuder.
- ✓ Kontroller poterne når I har været ude.

Tandskader

Hvis din hund har slået et stykke af en hjørnetand, er det en akut tilstand. Tag hunden til dyrlæge for om muligt at redde tanden.

Bidskader

Hvis din hund er blevet bidt af en anden hund, skal den normalt til dyrlægen, der kan undersøge, forbinde og ordinere antibiotika, hvis det er nødvendigt.

Sår efter kattebid

Hvis din kat har været i slagsmål med en anden kat, skal du kontrollere, om den har fået sår eller om en klo er blevet beskadiget. Sår efter bid er vanskelige at opdage og risikoen for at de udvikles til bylder, er stor. Hvis man kan se en udbuling og katten synes at have smerter, skal den til en dyrlæge. Sårhullet skal renses ordentligt og ofte lægger dyrlægen et dræn i de første dage, for at puds og sårvæske kan løbe ud. Skyl ofte med saltvandsopløsning, masser forsigtigt, så eventuel puds kommer ud, og hold såret åbent, indtil det er helet indefra.

Skader ved jagt

Hunde, der bruges til jagt, risikerer at blive skadet, så en beskyttelses-vest anbefales, især hvis din hund arbejder væk fra dig. Hav altid førstehjælpsudstyret klart: saltvandsopløsning, bakteriebindende bandage og selvhæftende forbindelse. Hvis du jager i udlandet, hvor der f.eks. er vildsvin, kan du også medbringe almindelig husholdningsfilm. Hvis hunden er blevet angrebet, skyller du grundigt med saltvandsopløsning, vikler filmen flere gange rundt om skaden og tager til dyrlægen.

Sår forårsaget af kløe

En del katte kan udvikle allergiske reaktioner ved skift af foder eller kattegrus. Tidlige tegn på en reaktion er prikker eller småsår foran ørerne, hvor pelsen er tyndere. Sår forårsaget af kløe kan betyde, at katten river såret op, som derved nemt inficeres. Vask såret og giv katten krave på. Kontakt dyrlægen hvis det ikke bliver bedre.

Hot-spots

Hot-spots eller fugteksem er noget, der er almindeligt om sommeren, og især blandt langhårede hunde. Det kan være forårsaget af et lille sår eller rift i huden, og i et fugtigt miljø kan det føre til bakterietilvækst. Barber pelsen væk fra det berørte område. Vask rent med klorhexidinsæbe og smør en kløestillende salve på. For at undgå at hunden klør sig eller slikker på området, bør den få krave på. Hot-spots kan hurtigt sprede sig. Opdages de i tide, kan man forhindre tilstanden ved at vaske området. Ellers skal du tage hunden med til en dyrlæge for behandling.

Behandling af sårskader hos hund og kat

Læg en poteforbinding

1. Vask såret og læg en bakteriebindende kompres på.
2. Læg bomuldsstrimler mellem tæerne for at undgå hudirritation.
3. Læg bomuldsvat rundt om hele poten og et stykke op ad benet.
4. Forbind med gazebind rundt om poten og op ad benet. Fastgør med fikseringstape.
5. Slut af med et lag selvhæftende forbindelse – dæk hele bandagen.

Skift bandagen dagligt eller efter dyrlægens anvisninger.

Giv dyret en potebeskytter eller plastpose på i fugtigt vejr. Fjern beskyttelsen så snart I er kommet inden døre.

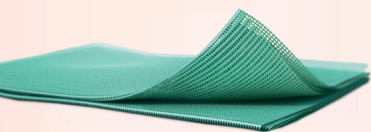

Du har brug for:

- ✓ Engangshandsker
- ✓ Saltvandsopløsning
- ✓ Klorhexidinsæbe
- ✓ Sårsprøjte
- ✓ Bakteriebindende bandage (Sorbact®)
- ✓ Bomuldsvat
- ✓ Gazebind
- ✓ Selvhæftende elastisk bind
- ✓ En potebeskyttelse når I går tur

Sorbact® forebygger sårinfektion

Sorbact® Technology forebygger og behandler effektivt sårinfektion. Bakterier bindes irreversibelt til den DACCTM-belagte overflade, og fjernes sikkert med antibakteriel effekt uden at frigive aktive stoffer. Derfor er antimikrobiel resistens ikke forventet. Sorbact® Technology bandager leverer sikker og effektiv håndtering af sårinfektion, der fremmer patientens velvære.

Binder både almindeligt forekommende mikroorganismer (bakterier og svamp) samt multiresistente bakterier fra såret

Almindelige mikroorganismer i sår som f.eks. *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus species*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* og *Candida albicans*, bindes til Sorbact® bandagens unikke overflade. Sorbact® binder også multiresistente bakterier såsom MRSA (meticillin-resistent *Staphylococcus aureus*).

Fremmer sårheling

Forhøjede bakterieniveauer medfører øget infektionsrisiko og forsinket sårheling. Sorbact® reducerer mængden af bakterier på en sikker måde og forbedrer dermed forudsætningerne for at såret heles.

Afgiver ingen aktive stoffer til såret

- ✓ Forbedrer forudsætningerne for sårheling
- ✓ Kan uden tidsbegrænsning anvendes til at forebygge sårinfektioner.
- ✓ Der er ingen karenstid før deltagelse i konkurrencer.

Ingen kendt resistensrisiko

Mikroorganismer bindes til Sorbact® og fjernes, når bandagen skiftes. Der er ingen kendt resistensrisiko ved behandling med Sorbact®.

Sorbact® sortiment

Sortiment på apoteket

Sorbact® Compress
5 x 6 cm, 7 x 9 cm

Sorbact® Secure
5 x 7,2 cm, 8 x 10 cm

Sorbact® Absorption
7 x 9 cm

Sortiment hos veterinærgrossister

Sorbact® Compress
4 x 6 cm, 7 x 9 cm

Sorbact® Gel Compress
7,5 x 7,5 cm, 7,5 x 15 cm

Sorbact® Absorption
7 x 9 cm, 10 x 10 cm, 10 x 20 cm

Sorbact® Foam Dressing
10 x 10 cm, 15 x 15 cm, 10 x 20 cm

Sorbact® Superabsorbent
10 x 10 cm, 10 x 20 cm, 20 x 20 cm,
20 x 30 cm

Sorbact® Superabsorbent
10 x 10 cm, 10 x 20 cm, 20 x 20 cm, 20 x 30 cm

Sorbact® Surgical Dressing
5 x 7,2 cm, 8 x 10 cm, 8 x 15 cm, 10 x 20 cm, 10 x 25 cm, 10 x 30 cm, 10 x 35 cm

Sorbact® Ribbon
1 x 50 cm, 2 x 50 cm, 5 x 200 cm, 10 x 200 cm

Cutimed® Siltec® Sorbact® B
7,5 x 7,5 cm, 10 x 10 cm, 15 x 15 cm, 7 x 10 cm (oval), 12,5 x 12,5 cm,
17,5 x 17,5 cm, 22,5 x 22,5 cm

Cutimed® Siltec® Sorbact® B Sacrum
17,5 x 17,5 cm, 23 x 23 cm

På sorbact.dk kan du finde forhandlere og læs mere om sårbehandling.

